

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди
Кафедра освітології та інноваційної педагогіки
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут публічного управління
та державної служби
Кафедра публічної політики
Інститут досліджень безпеки Європейського Союзу (Франція)
Гранадський університет (Іспанія)
Жешувський університет (Республіка Польща)
Університет третього віку в Громадкі (Республіка Польща)
Європейський інститут безперервної освіти (Словацька Республіка)
Педагогічний інститут Чендуського університету (КНР)
Університет імені Неджметтіна Ербакана (Туреччина)
Державний університет в Гуарапуаві (Бразилія)

Матеріали
VI Міжнародної науково-практичної конференції

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВИЩОЇ І СЕРЕДНЬОЇ
ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

20–21 травня 2022 року

Харків
2022

ББК 74.58+74.20+88.40+88.840

УДК 37.013.77:[378+373.5]

П86

Редакційна колегія:

Балацинова А. Д. – канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Васильєва С. О. – д-р пед. наук, доцент, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Ворожбіт-Горбатюк В. В. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Кін О. М. – д-р пед. наук, доцент, доцент кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Лупаренко С. Є. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Попова О. В. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Рогова Т. В. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Собченко Т. М. – д-р пед. наук, доцент, доцент кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Ткачова Н. О. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Цапко А. М. – канд. пед. наук, доцент кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

Відповідальність за зміст, стилістику, орфографію та пунктуацію статей несуть автори

*Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
(протокол №7 від 20.07.2022 року)*

Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика : матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 20–21 травня 2022 р.) / за ред. Боярської-Хоменко А. В., Попової О. В. ; Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. Харків, 2022. 498 с.

У збірнику відображено психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої школи в умовах сучасних викликів. Він містить результати досліджень учених, викладачів, учителів, наукові пошуки докторантів, аспірантів, здобувачів вищої освіти з питань методології, історичного та компаративного дискурсу розвитку педагогічної науки; організаційних, дидактичних і методичних засад реалізації дистанційного та змішаного навчання; педагогічних засад інклюзивної освіти; інновацій в освіті; розвитку загальної і вищої освіти; освіти дорослих; цифрових трансформацій в публічному управлінні та адмініструванні.

Матеріали стануть у нагоді науковцям, докторантам, аспірантам, викладачам, здобувачам вищих закладів освіти, практичним працівникам у галузі освіти.

Кравченко Г. Ю.	347
Організаційно-педагогічні умови викладання навчальної дисципліни «Управління розвитком» в умовах підготовки фахівців другого (магістерського) рівня	
Крокун-Баранова А. П.	351
Принципи організації військової освіти жінок	
Кропивницька Л. М., Стаднічук О. М., Кучер Л. Р.	354
Вивчення природничих дисциплін: вибір між «пасивним» та «активним» навчанням	
Ларіна І. О., Шевченко Н. О.	358
Види заохочення викладачів закладів вищої освіти в Україні	
Lisin D., Lisin Yi.	362
Computing 2-Club on Graph of Unit Disks	
Лі Юаньці	366
Емпатійна культура як базова складова професійної готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва	
Ло Юаньвень, Лю Сябін	370
Методи творчого самовираження майбутніх музично-педагогічних працівників у освітньому середовищі	
Лу Сюй	373
Функції дитячої періодики (на прикладі журналу «Однокласник»)	
Майстрюк І. С.	377
Складові самоосвітньої компетентності школярів	
Мальцева Л. В.	381
Формувальне оцінювання на уроках англійської мови відповідно до концепції НУШ	
Мандрікова М. О.	384
Технологія «Веб-квест» як форма інтерактивного навчання в аспекті викладання інформатики в умовах НУШ	
Мариновська О. Я.	387
Дидактичні аспекти конструювання компетентісно зорієнтованого уроку	
Мордовцева Н. В.	391
Педагогічний дискурс як дидактичне поняття	
Небитова І. А.	395
Методика організації професійного спілкування майбутніх учителів початкових класів: її зміст та етапи	
Овсюк Д. Р.	398
Семінар у формі тренінгу з написання фахових статей для здобувачів третього рівня вищої освіти	
Одерій Д. О.	401
Особливості формування іншомовної професійної компетентності майбутніх ІТ спеціалістів	

МЕТОДИ ТВОРЧОГО САМОВИРАЖЕННЯ МАЙБУТНІХ МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ У ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Ло Юаньвень

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
м. Харків, Україна

Лю Сябін

здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
м. Харків, Україна

Уточнено методи творчого самовираження музично-педагогічних працівників як способи розкриття власного потенціалу та позиціонування себе в ролі популярного й успішного музиканта чи співака. З'ясовано ставлення студентів до популярної музики, популяризації кращих музичних творів серед шанувальників та учнів. Виявлено тенденцію зацікавленості популярною музикою в Китаї та потреби у вдосконалюванні методики викладання класичної музики.

Ключові слова: *творчість, музичні здібності, популярність, музично-педагогічні працівники, вокальна майстерність, зміст вищої музичної освіти.*

The methods of creative self-expression of music and pedagogical workers as ways of revealing one's own potential and positioning oneself in the role of a popular and successful musician or singer are specified. The attitude of students to popular music, popularization of the best musical works among fans and students was found out. There is a tendency of interest in popular music in China and the need to improve the methods of teaching classical music.

Key words: *creativity, musical abilities, popularity, music and pedagogical workers, vocal skills, the content of higher music education.*

Сучасне освітнє середовище є особливим і дискусійним, змінюються пріоритети, нівелюються цінності, що заповнювали простір останнім часом. Нинішній стан реагування на військові події в Україні та в усьому світі вимагає переоцінки національних устоїв, стереотипів у різних видах діяльності, ставлення до себе й до оточуючих. Творче самовираження особистості є здатністю максимально повно розкривати й презентувати власний потенціал у життєвій, професійній, соціальній сферах, що й розуміємо як особистий досвід людини. Цінність цієї дефініції полягає в тому, що під впливом творчих ідей ініціативних та активних людей змінюється освітнє середовище. Змістова наповнюваність освітнього середовища не може бути стереотипною, вона змінюється під впливом тенденцій і пріоритетів у суспільстві. Як зазначають Л. Рибалко, Г. Твердохліб, Р. Черновол-Ткаченко [3], освітньому середовищу притаманні гнучкість (швидка перебудова освітніх структур до потреб особистості), неперервність (взаємодія та наступність у діяльності елементів), варіативність (зміна мети і завдань освітнього середовища відповідно до потреб населення в освітніх послугах), інтегрованість (поєднання змістових елементів структури середовища), відкритість (можливості

запозичення й впровадження нових ідей, партнерство в освіті). На наш погляд, освітнє середовище має бути розвивальним та сприятливим для творчого самовираження суб'єктів освітнього процесу, зокрема для працівників музичного мистецтва.

Музично-педагогічні працівники є носіями музичної та естетичної культури особистості, а метою їхньої діяльності – створення підтримуючого освітнього середовища, в якому відбувається творче самовираження талановитої молоді. Трансляція культури в суспільстві має здійснюватися самодостатніми його громадянами, які сприймають та відновлюють красиве й неповторне. Саме до таких громадян віднесемо музично-педагогічних працівників, які навчають школярів музичному мистецтву, розширюють коло прихильників красивої музики й мелодійного співу, виховують духовність та інтелект нації.

Метою статті – розкрити методи творчого самовираження музично-педагогічних працівників у освітньому середовищі.

Як зазначає Чжоу Мейтун [4], музично-педагогічні працівники мають добирати гарний репертуар музичних творів «китайського стилю», критично оцінювати значимість популяризації того чи іншого твору. Творчому самовираженню особистості сприяє, безумовно, різноманіття музичних стилів. Поп-музика «китайського стилю» не вимагає високого вокального діапазону для співу та підходить до популярного співу. У навчанні музиці використовують мелодійні та гармонійні твори, а їх зміст слід ретельно аналізувати й сприймати їхню колоритність. Поряд з критичною оцінкою змісту музичного твору та вибору способів його виконання формуються вміння творчого самовираження музично-педагогічних працівників. Однак, автором не пояснюються питання вибору й оцінювання якості музичних творів з позиції суб'єктивних потреб і практичної значущості творчого самовираження музично-педагогічних працівників. Змістова наповненість творчого самовираження музично-педагогічних працівників у освітньому середовищі відбивається в цілісній системі навчальних планів, у яких ураховуються базова теорія, прикладна теорія, практика виконання і створення музичних творів тощо. Окрім цього, в системі навчальних програм з популярної музики є практичні курси, як-от: народна гармонія, народний спів, написання популярних пісень, популярне інструментальне музичне виконання, популярна вокальна музика, історія популярної музики, оцінка музики.

Як зазначає Лю Сінву [1], позивним є поєднання змісту популярної та класичної музики. Оскільки студенти не дуже люблять класичну музику, а надають перевагу популярній музиці, то необхідно виконання класичної музики вдосконалювати, навчитися майстерно інтерпретувати зміст тексту. Розвиток класичної музики в Китаї свідчить про її духовну цінність й естетичність сприйняття. Поєднуючи сказане вище, зазначимо про те, що автор акцентує увагу на пошуках ефективних прийомів виконання музичних творів. У контексті слід відмітити роль творчого самовираження музично-педагогічних працівників у виконанні як класичної, так і популярної видів музики. Привернути увагу студентів можливо за умови використання інноваційних методів і форм навчання музичній майстерності. Цілком погоджуємося з Лю Сінву в тому, що необхідно застосовувати передові інформаційні технології в навчанні, презентувати музичні

матеріали через мультимедіа, щоб студенти мали можливість поєднувати спів і слухання. Цей метод навчання змінює на краще комунікацію між студентами і викладачами, збагачує їхній емоційний досвід, підвищує ефективність освітнього процесу.

Чжуан Цин [5] зазначає, принаймні, два способи педагогічного впливу на творче самовираження музично-педагогічних працівників у освітньому середовищі. По-перше, введення популярної музики як мети навчання, побудова плану навчання, вивчення теорії музики, що є основою вокальної майстерності музично-педагогічних працівників. Згодом матеріал з теорії музики засвоюється, розуміється та перетворюється на власні знання особистості. Студентам необхідно уточнювати зміст пісні, навчитися сприймати емоції змісту пісні, вибирати красиві музичні твори. По-друге, викладачі відіграють важливу роль у викладанні музичних курсів, мають можливість постійно оновлювати традиційні освітні концепції та методи навчання, оптимізувати механізми викладання популярної та традиційної музики, знайти методи заохочення до слухання й виконання музичних творів на творчому рівні. Створення нових навчальних курсів вимагає командної роботи, тому важливими є акценти професіоналізму й педагогічної майстерності музично-педагогічних працівників.

Нам імпонують педагогічні методи і форми організації навчання майбутніх учителів музики, що згадуються в науковій праці Є. Проворової [2]. На нашу думку, вони впливають на творче самовираження працівників музичної сфери, оскільки створюють умови для: пошуків нових способів розкриття власного потенціалу в спільній діяльності професійно спрямованих фахівців (ділові та рольові ігри, методика кейсів, педагогічні майстерні, музичні вітальні); ознайомлення з основами інноваційної діяльності (відео-концерти, відеопрезентація творчих доробок, музичні проєкти); опанування вміннями релаксації (слухання красивої музики, створення скарбнички музичних творів, навіювання, моделювання ситуації майбутніх дій). На жаль, недостатньо розкриті зв'язки між педагогічними засобами позитивного впливу на особистість та емоційними проявами в професійній діяльності. У цьому напрямі ефективними є рефлексивні методи (самоаналіз, самопереконання, самопримушення тощо), котрі використовуються в процесі розроблення індивідуального освітнього маршруту, створення карти власних досягнень та історій, проєктування нових шляхів професійної самореалізації. Практично значущими є творчі завдання, які, на відміну від репродуктивних і реконструктивних завдань, вимагають сили волі й витривалості, ентузіазму як здатності розв'язувати складні ситуації, стан максимально повної самоефективності людини. Під впливом творчих завдань розвивається інтуїція та почуття впевненості в досягненнях й перемогах. Особливої уваги заслуговують тренінгові заняття, оскільки в процесі їх проведення тренується пам'ять, що лежить в основі формування вмінь, у тому числі й умінь творчого самовираження особистості.

Отже, методи творчого самовираження музично-педагогічних працівників – це способи розкриття власного потенціалу та позиціонування себе в ролі популярного й успішного музиканта чи співака, презентації й популяризації кращих музичних творів серед шанувальників та учнів, оптимального

використання засобів музичного мистецтва для професійно-педагогічної самореалізації в освітньому середовищі.

Список використаних джерел

1. Лю Сінву. Дослідження питань поєднання класичної та популярної в університетському викладанні музики. *Drama House* : Університет Синтай. 2017 (02). С. 202–203.
2. Проворова Є. М. Методична підготовка майбутнього вчителя музики на засадах праксеологічного підходу: теорія і практика : монографія. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2017. 340 с.
3. Рибалко Л. С., Черновол-Ткаченко Р. І., Твердохліб Г. В. Професійна самореалізація педагогів: іншомовне освітнє середовище, технологія самореалізації вчителів іноземної мови. Харків : Вид. група «Основа», 2019. 112 с.
4. Чжоу Мейтун. Дослідження стратегій викладання поп-музики в «китайському стилі». *Голос Хуанхе* : Шеньянський педагогічний університет. 2017 (23). С. 47.
5. Чжуан Цин. Дискусія про інтеграцію популярної музики у викладанні музики молодших класів початкової школи. *Exam Weekly*. 2017. № 10. С. 51.

ФУНКЦІЇ ДИТЯЧОЇ ПЕРІОДИКИ (НА ПРИКЛАДІ ЖУРНАЛУ «ОДНОКЛАСНИК»)

Лу Сюй

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
м. Харків, Україна

У статті визначено суть дефініції «дитяча періодика». На прикладі науково-популярного підліткового журналу «Однокласник» розкрито та узагальнено його освітньо-педагогічні рубрики (художньо-літературна, історико-освітня, психолого-педагогічна, здоров'язберезувальна та ін.). Визначено основні функції журналу «Однокласник» – науково-пізнавальна, самоосвітня, мотиваційна, інформаційна, виховна, психолого-практична, орієнтаційна, етична та розважальна.

Ключові слова: дитяча періодика, журнал «Однокласник», функції, підлітки.

The article defines the concept of “children’s periodicals”. On the example of the popular science teen magazine “Odnoclasnik” (“Classmate”) its educational and pedagogical rubrics (art-literary, historical-educational, psychological-pedagogical, health-preserving, etc.) are opened and generalized. The main functions of the magazine “Odnoclasnik” (“Classmate”) are defined – scientific-cognitive, self-educational, motivational, informational, educational, psychological-practical, orientation, ethical and entertaining.

Key words: children’s periodicals, the magazine “Odnoclasnik” (“Classmate”), functions, teenagers.